

Innst. S. nr. 80

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget frå næringskomiteen

St.meld. nr. 42 (2003-2004)

Innstilling frå næringskomiteen om status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu

Til Stortinget

1. SAMANDRAG

1.1 Innledning

Etter å ha behandlet privat forslag Dokument nr. 8:64 (2002-2003) frs Stortingsrepresentantene Øystein Djupedal, Rolf Reikvam og Inge Ryan, fattet Stortinget 4. juni 2003 følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen innen ett år om å fremlegge en statusrapport om IT- og kunnskapssenteret på Fornebu, med vekt på å få en vurdering av om utviklingen av senteret er i tråd med Stortingets intensjoner, og analysere om prosjektets konsept som næringspolitisk virkemiddel har virket som forutsatt."

Som grunnlag for arbeidet med meldingen har Nærings- og handelsdepartementet fått utarbeidet en ekstern statusrapport. Etter internasjonal anbudskonkurranse ble oppdraget gitt til det danske konsulentfirmaet Oxford Research AS. Rapporten ble mottatt 2. mars 2004. Dens sammendrag og konklusjoner fulgte som trykt vedlegg, og hele rapporten ble vedlagt som utrykt vedlegg. Styret i IT Fornebu AS har utarbeidet en egen rapport. Denne ble overlevert Nærings- og handelsdepartementet 27. februar 2004, og vedlagt som utrykt vedlegg.

Stortingsmeldingen oppsummerer bakgrunnen for etableringen av IT Fornebu i kap. 2, og konklusjonene og anbefalingene fra den bestilte eksterne rapporten i kap. 3. Deretter legger Regjeringen fram sin vurdering av spørsmålene om hvorvidt utviklingen av IT- og kunnskapssenteret på Fornebu er i tråd med Stortingets intensjoner og hvorvidt prosjektets konsept som næringspolitisk virkemiddel har virket som forutsatt, i kap. 4. Regjeringens innovasjonspolitik blir berørt i denne forbindelse, og oppsummeres kort i kap. 5. Rapporten fra Oxford Rese-

arch AS tar opp mulige alternative perspektiver for statens videre engasjement på Fornebu. Regjeringens vurdering av disse legges fram i kap. 6.

1.2 Bakgrunn for etableringen av IT Fornebu

Forut for vedtaket 7. mars 2000 var det fremlagt mange synspunkter på ideen om å etablere et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Prosjektideen ble også behandlet i regjering og storting en rekke ganger i perioden.

I 1997 gir regjeringen Jagland i Langtidsprogrammet (St.meld. nr. 4 (1996-1997)) støtte til planen om etablering av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Stortinget gir i sammenheng med budsjettbehandlingen for 1998 støtte til dette, og presiserer samtidig formålet om gunstig eiendomsutvikling på Fornebu og langsiktig økonomisk avkastning for staten (Budsjett-innst. S. nr. 2 (1997-1998)).

I 1998, i St.meld. nr. 38 (1997-1998) IT-kompetanse i et regionalt perspektiv, presenterer regjeringen Bondevik I sin holdning og nærmere planer for etableringen av et kunnskapssenter på Fornebu. Regjeringen gir i samme stortingsmelding uttrykk for at man er positiv til at det etableres og utvikles et internasjonalt IT-senter på Fornebu som samarbeider likeverdig med tilsvarende miljøer i andre deler av landet. Videre legges det til grunn at tomtene på Fornebu bys ut på det åpne marked uten særskilte føringer. I Innst. S. nr. 232 (1997-1998) fremkommer det at flertallet i komiteen er av den oppfatning at et fritt salg uten føringer ikke vil gi sikkerhet for å få noe kunnskapssenter på Fornebu.

Regjeringen følger opp i St.meld. nr. 13 (1998-1999) Enkelte gjenstående spørsmål i forbindelse med etablering av IT-senter på Fornebu. Det foreslås her at Terminalbygget tilrettelegges for utdannings- og forskningsaktivitet, at ca. 200 daa av de statlige arealene selges med IT-føringer og at staten skal bidra til etablering av inkubatorvirksomhet.

Stortinget fatter 25. februar 1999 vedtak om bl.a. følgende, jf. Innst. S. nr. 99 (1998-1999) der komiteens

flertall besto av medlemmene fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet:

"Staten deltar som medeier i dette selskapet. Staten kan gå inn med bygninger og eiendommer. Verdifastsettelsen på Statens eiendommer avgjøres ved takst i henhold til EØS-regelverket.

Terminalbygningen legges inn i det felles eierselskapet. Virksomheten skal igangsettes i terminalbygget fra høsten 1999 i henhold til Stortingets føringer i denne og tidligere innstillinger.

Det inngås en avtale med selskapet om statens øvrige engasjement i kunnskapssenteret, bl.a. når det gjelder forskning, utdanning, næringsutvikling og samarbeid med regionene."

Regjeringen utlyser på denne bakgrunn en internasjonal konkurranse om konsept for og deltakelse i utviklingen av et kunnskapssenter på Fornebu. I denne sammenheng utarbeider Nærings- og handelsdepartementet krav og retningslinjer for etableringen av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Denne spesifikasjonen er i sin tur i stor grad basert på anbefalinger fra et hurtigarbeidende utvalg som hadde drøftet forutsetninger for etablering av et kunnskapssenter på Fornebu (Spjøtvollutvalget - innstilling av 27. mars 1999).

Stortingsflertallet oppfattet ikke Nærings- og handelsdepartementets krav og retningslinjer å være i tråd med Stortingets tidligere vedtak i denne saken. På denne bakgrunn ble det i Dokument nr. 8:58 (1998-1999), fra stortingsrepresentantene Kjell Opseth, Torstein Rudihagen, Terje Knudsen og Øystein Hedstrøm, foreslått at alle avtaler, kontrakter og vedtak vedrørende IT- og kunnskapssenteret på Fornebu skulle legges frem for Stortinget for endelig godkjenning.

Regjeringen redegjør for status i forhandlingene i St.prp. nr. 2 (1999-2000) Forhandlinger om etablering av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Regjeringen anbefaler at forhandlingene sluttføres med begge interessentene. Stortinget gir sin tilslutning til dette i Innst. S. nr. 8 (1999-2000). Forhandlingsdelegasjonen avgir sin endelige innstilling 18. november 1999. Forhandlingsdelegasjonen deler seg i et flertall (8) og et mindretall (2). Etter en samlet vurdering anbefaler flertallet at staten velger IT Fornebu Technoport som statens samarbeidspartner for utvikling av IT- og kunnskapssenteret, mens mindretallet anbefaler Nettverk Fornebu AS.

17. desember 1999 fremmer Regjeringen St.prp. nr. 35 (1999-2000) Sluttforhandlinger om etablering av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu - valg av statens samarbeidspartner. Regjeringen anbefaler etter en samlet vurdering Nettverk Fornebu AS som statens samarbeidspartner for utvikling av IT- og kunnskapssenteret, etter å ha lagt vesentlig vekt på momenter som egnet organisering, innflytelse, økonomi for prosjektet og risiko.

I 2000 kommer flertallet i næringskomiteen til en annen konklusjon. Flertallet konkluderer med at Stortinget bes samtykke til inngåelse av Hovedavtale og Kjøpsavtale mellom staten og konstellasjonen IT Fornebu Technoport. Dette ble også Stortingets vedtak den 7. mars 2000:

"Møte 07.03.2000 sak nr. 5, vedtaknr. 252, 253, 254, 255

Stortinget samtykker i at staten ved Arbeids- og administrasjonsdepartementet ved Statsbygg inngår avtaler med IT Fornebu Technoport om etablering av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Avtaler som skal inngås er hovedavtale (med vedlegg) og kjøpsavtale (med vedlegg) mellom staten og IT Fornebu Technoport i henhold til St.prp. nr. 35 (1999-2000) vedlegg 1 og 2.

Det henstilles til Regjeringen å legge til rette for at SIVA blir det organet som skal ivareta statens interesser i IT- og kunnskapssenteret.

Stortinget ber Regjeringen senest i budsjettproposisjonen for 2001 gi en redegjørelse om fremdriften i etableringen av et IT- og kunnskapssenter på Fornebu.

Det henstilles til Presidentskapet å gjennomgå de kontrollmessige og konstitusjonelle konsekvensene av at Stortingsflertallet instruerer Regjeringen i IT-Fornebu saken."

Med dette vedtaket godkjenner Stortinget også bl.a. visjonen slik den er definert i Hovedavtalen.

1.3 Status i utviklingen av IT Fornebu

I rapporten fra Oxford Research AS (OR) betegnes den oppnådde utleiegraden i Terminalbygget som relativt vellykket. Prisen for dette har imidlertid vært en "stein-på-stein"-tilnærming med etablering av et attraktivt fysisk miljø for kunnskapsvirksomhet, en kommunikasjonsstrategi med vekt på å skape ro om senteret, og inngåelse av utleiekontrakter ved hjelp av en aggressiv prispolitikk og vid tolkning av hvilke typer virksomheter som er egnet på senteret. Fokus har vært på eiendomsutvikling, og dagens leietagermasse har fått en uklar IT-faglig profil. Utover denne eiendomsfokuseringen betrakter OR IT Fornebus forhold til sin visjon som relativt vag. Tilnærmingen har vært lite konkret og uten klare prioriteringer, bl.a. uten strategi og planer for å fastholde og videreutvikle visjonen. Sentrale elementer i visjonen har enten måttet oppgis eller fått et sterkt redusert ambisjonsnivå, uten at nytt innhold er blitt tilført visjonen. Resultatet er et tap av visjonshøyde.

Oxford Research AS tegner følgende tre alternative scenarier fremover:

- Scenario 1. Reguleringsspørsmålene blir ikke løst i 2005. Visjonen vil da måtte oppgis. Selv for bare en redusert eiendomsutvikling blir rammebetingelsene dårlige ("status quo"-scenariet).
- Scenario 2. Reguleringsspørsmålene løses i 2005. Staten er en relativt passiv medeier. IT Fornebu utvikler seg til å bli et attraktivt eiendomsprosjekt, men visjonen mister innhold. Uten offentlig støtte vil inkubatoren måtte avvikles. Da vil IT Fornebu, visjonsselskapet, miste mye av sin eksistensberettigelse og bli langsomt avviklet. IT Fornebu Eiendom vil ta over. Staten vil avhende sine aksjer til private investorer (eiendomsutviklingsscenariet).
- Scenario 3. Reguleringsspørsmålene løses i 2005. Staten er aktiv medspiller og visjonen løftes til hele Oslo-regionen. I et samspill med særlig Bærum og

Oslo kommuner får IT Fornebu en sentral plass både i IT-utviklingen i regionen og i den internasjonale markedsføringen av regionen (revitaliseringsscenarioet).

Det anbefales en satsing på revitaliseringsscenarioet, men OR ser som nødvendige betingelser at de reguleringsmessige problemer blir løst på statlig og lokalt nivå og at de lokale krefter i Oslo-regionen samarbeider om felles satsing på og profilering av IT-miljøet i hele Oslo-regionen, med IT Fornebu som en aktiv medspiller. Dersom disse betingelsene ikke lar seg oppfylle og eiendomsutvikling blir senterets strategi, anbefaler OR at Regjeringen bør arbeide for at staten trekker seg som medeier av senteret.

1.4 Om hvorvidt utviklinga av IT- og kunnskaps-senteret på Fornebu er i tråd med Stortingets intensjoner og hvorvidt prosjektets konsept som næringspolitisk virkemiddel har virket som forutsatt

Det er hovedsakelig bare opprettelsen av Simula-senteret og av IT Fornebu Inkubator AS som kan sies å bidra til en viss måloppnåelse, slik det fremgår av rapporten fra OR. Rapporten viser videre til at det nå i realiteten siktes mot å utvikle en velfungerende næringspark i Oslo-regionen. Det er tvilsomt om en slik utvikling er i overensstemmelse med Stortingets intensjoner, det være seg på det distriktpolitiske eller på det internasjonale plan.

Visjonen for IT- og kunnskaps-senteret på Fornebu ble formulert i desember 1999 og har et 15-års perspektiv. Dette gjør det noe vanskelig å avgjøre i hvilken grad konseptet vil kunne lykkes når knapt en tredjedel av denne perioden er tilbakelagt. Tapet av visjonshøyde etter at visjon og mål ble definert i Hovedavtalen, må likevel sies å være betydelig. Spørsmål kan stilles ved om visjon og mål fremdeles kan anses som relevante, og om visjonen ikke allerede må anses som forlatt - selv om styret i IT Fornebu AS hevder det motsatte. Dette reiser også spørsmål ved om den opprinnelige visjonshøyden fra 1999 lar seg gjenopprette, og da til hvilken pris, eller om visjon og mål bør endres for bedre å reflektere dagens realiteter.

En hovedkonklusjon fra den mottatte eksterne rapporten for OR er at visjonen, og spesielt dens mål, ikke var helt ut realistiske i utgangspunktet, bl.a. som følge av at ingen behovsanalyse lå til grunn. Utviklingen etter stortingsvedtaket 7. mars 2000, så vel på IT Fornebu som i IT-markedet generelt, har gjort visjonens mål enda mindre gjennomførbar. Det er Regjeringens oppfatning at offentlige bevilgninger for å gjenopprette visjonshøyden ikke vil kunne nå sin hensikt, og at visjonens mål bør endres for å bli mer realistisk. Regjeringen tar til etterretning at store deler av visjonen de facto er tapt og at eierne må ta de praktiske konsekvenser som følger av behovet for å omformulere visjonen. Stortinget har også bedt om en vurdering av hvorvidt prosjektets konsept som næringspolitisk virkemiddel har virket som forutsatt. OR har dokumentert et omfattende tap av visjonshøyde som, slik Regjeringen ser det, indikerer at prosjektet og statens medvirkning van-

skelig vil kunne karakteriseres som vellykket næringspolitikk.

Den manglende behovsanalysen før beslutningen om opprettelse er en hovedårsak til vanskelighetene som IT Fornebu senere har møtt, og et eksempel på dårlig næringspolitikk. Regjeringen vil legge vekt på samfunnsøkonomiske utredninger som en sentral del av beslutningsgrunnlaget før den tar stilling til ulike alternativer for IT Fornebu fremover.

1.5 Perspektiv for statens videre engasjement i senteret

Oxford Research AS anbefaler blant sine tre scenarier en satsing på revitaliseringsscenarioet. Regjeringen tolker rapporten fra styret for IT Fornebu AS dithen at også de ønsker en satsing i retning av revitaliseringsscenarioet. Det samme har Simula-senteret også uttrykt ønske om. Regjeringen er også av den oppfatning at fokus bør settes på anbefalingen om et samarbeid med sikte på en revitalisering av IT Fornebu, men ser ikke dette som nødvendigvis uforenlig med et eventuelt nedslag av statens eierinteresser. Statens medeierskap skal ikke være kritisk for suksess. Det er samtidig klart at offentlige bevilgninger for å gjenopprette visjonshøyden ikke er ønskelig. Lokaliseringen på Fornebu av Simula-senteret har hatt liten betydning for senterets resultater. Bevilgningene til Simula-senteret vil derfor ikke gjøres betinget av fortsatt lokalisering der. En troverdig revitalisering må være basert på partenes frivillige innsats.

Regjeringen vil invitere alle aktører som vil kunne bidra til en revitalisering av IT Fornebu til samtaler om mulighetene til å oppnå en slik målsetting. Rammene for disse samtalene må være bredere enn det som angår IT Fornebu alene, dersom konkurransesituasjonen som senteret befinner seg i, ikke skal bli fordreid. Disse samtalene vil også kunne avklare hvilke parter som bør inngå i "de lokale krefter i Oslo-regionen" som omtales i første avsnitt ovenfor. Regjeringen forventer ingen full avklaring av om etablering av et slikt IT-kluster i Oslo-regionen vil lykkes før mot slutten av 2005. Perioden fram til da anses som nødvendig for å få gitt en revitalisering en realistisk sjanse.

Som et ledd i gjennomføringen av Regjeringens plan for en helhetlig innovasjonspolitik "Fra idé til verdi", er ti brede innovasjonsprosjekter igangsatt. Ett av disse, som har fått tittelen "Hovedstadens og regionsentrenes betydning for regional og nasjonal innovasjon" (heretter kalt hovedstads/regionsenter-prosjektet), legger vekt på å fremme tiltak - pilot- og demonstrasjonsprosjekter - som fremmer innovasjon. Hovedstads/regionsenter-prosjektet og dets pilot- og demonstrasjonsprosjekter gjennomføres i et nært samarbeid mellom offentlige og private parter, og vil kunne være en arena som kan stimulere revitaliseringsscenarioet. Hovedstads/regionsenter-prosjektet skal ikke bare omhandle IT. Det får dermed anledning til å sette hovedstadsregionens IT-satsing inn i en større innovasjonspolitisk sammenheng for hele hovedstadsregionen.

Det vil også bli gjennomført en samfunnsøkonomisk kost/nytte-analyse av scenarioet der staten avhender sine

aksjer og trekker seg ut av IT Fornebu. Regjeringen ser ikke et slikt eventuelt nedslag som uforenlig med revitalisering. De to kost/nytte-analysene av revitalisering og statlig nedslag vil bli gjennomført parallelt i løpet av 2005 for å kunne gi et best mulig sammenlignings- og beslutningsgrunnlag for fremtidige vurderinger.

1.6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er ikke forutsett endringer i det ansvaret for statens eierskap i IT-Fornebu-selskapene som er tillagt SIVA.

Det videre arbeidet med konkretisering av revitaliseringsscenariet som et pilot- eller demonstrasjonsprosjekt organiseres under prosjektet "Hovedstadens og regionsentrenes betydning for regional og nasjonal innovasjon".

Det er ikke forutsett statlige merutgifter i forbindelse med en revitalisering av IT Fornebu, og offentlige bevilgninger for å gjenopprette visjonshøyden i senteret utelukkes. Vurdering av eventuelle utgifter til videre utbygging/flytting av infrastruktur (samferdsel, forskning, utdanning med mer) vil bli foretatt innenfor de vanlige budsjettprioriteringer på de respektive områder.

2. MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Høgre, Silja Ekeland Bjørkly, Ivar Kristiansen og Michael Momyr, frå Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Inge Ryan, frå Kristeleg Folkeparti, May-Helen Molvær Grimstad og Einar Steensnæs, og frå Senterpartiet Odd Roger Enoksen, viser til at saka er ei oppfølging av Stortinget sitt vedtak av 4. juni 2003 om å be Regjeringa innan eit år å leggje fram

"en statusrapport om IT- og kunnskapssenteret på Fornebu, med vekt på å få en vurdering av om utviklingen av senteret er i tråd med Stortingets intensjoner, og analysere om prosjektets konsept som næringspolitisk virkemiddel har virket som forutsatt."

Vedtaket vart gjort i samband med handsaminga av Dokument nr. 8:64 (2002-2003) forslag frå representantane Øystein Djupedal, Rolf Reikvam og Inge Ryan om å få ein statusrapport om IT Fornebu. Nærings- og Handelsdepartementet har som ledd i arbeidet med stortingsmeldinga fått utarbeidd ein ekstern statusrapport, utført av det danske konsultentselskapet Oxford Research AS. Styret i IT Fornebu har laga ein eigen rapport.

Fleirtalet har merka seg at konsulenten frå Oxford Research AS meiner prosjektet IT Fornebu har "tapt visjonshøgde". Konsulenten underbyggjer dette ved å vise til at senteret ikkje blir marknadsført internasjonalt; at med unntak av Simula-senteret er ikkje forskings- og utdanningsaktivitetar etablert; at planar om å bli eit nasjonalt senter for etterutdanning og elektronisk læring er gitt opp. Fleirtalet har vidare merka seg at konsulenten meiner at IT Fornebu i dag i realiteten siktar mot å utvikle ein velfungerande

næringspark i Oslo-regionen, framfor eit kompetansesenter av internasjonalt format. Fleirtalet viser til at konsulenten skisserer tre alternative scenarier for utvikling vidare: staus quo-scenariet, eigeidomsutviklingsscenariet og revitaliseringsscenariet, og at han tilrår dette siste senariet.

Fleirtalet viser til at Simula Research Laboratory i eit brev til komiteen skriv at

"Det er rimelig å anta at de private eierne i IT-Fornebu har presset på for å få et sterkt fokus på eiendomsutvikling og på å skaffe leieinntekter."

Vidare spør Simula om statens rolle er klart nok definert i Hovudavtalen, og dei peiker på at det finst ikkje noko eksempel elles i verda på at ein kunnskapspark med vekt på forskning, utdanning og innovasjon av internasjonal format er etablert utan betydeleg statleg støtte. Fleirtalet har merka seg dei positive evalueringane av Simula Research Laboratory, og ser positivt på at Simula får etablert forskingskontraktar i perioden 2006-2015. Fleirtalet viser til at Regjeringa tilrår i meldinga at løyvingane til Simula ikkje skal vere avhengig av lokalisering på Fornebu. Fleirtalet er samd i dette.

Fleirtalet viser til at Regjeringa tilrår revitalisering av IT Fornebu, og at dei vil invitere alle aktørar som vil kunne bidra til revitalisering av IT Fornebu til samtalar om sjansane for å oppnå dette.

Fleirtalet meiner at IT Fornebu sjølv må ta ansvar for å gjennomføre visjonsmåla. Offentlege løyvingar for å gjenopprette visjonshøgden er ikkje aktuelt. Fleirtalet meiner at det no er opp til IT Fornebu å realisere visjonen. Statens sitt bidrag er avgrensa til SIVAs eksisterande engasjement. Fleirtalet legg til grunn at det ikkje skal gjennomførast kost-nytte-analysar av at staten avhender sine aksjar og trekker seg ut av IT Fornebu.

Fleirtalet legg vekt på at aktørane sjølve må sørge for nødvendige avklaringar, og viser i denne samanhengen til at staten gjennom sitt deleigarskap i IT Fornebu allereie er part når IT Fornebu er i forhandlingar med sin vertskommune, og bør derfor ikkje opptre som ein tredje part i tillegg.

Fleirtalet tilrår at meldinga blir lagt ved protokollen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fossli og Aud Gaundal, og fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, viser til egne merknader i Innst. S. nr. 199 (2002-2003) hvor disse medlemmer motsatte seg forslaget om en statusrapport om IT- og kunnskapssenteret på Fornebu. Disse medlemmer minner om egne forslag om å vurdere kunnskapssentra generelt som næringspolitiske virkemidler samt å få gjennomført en mulighetsstudie med sikte på å styrke både IT Fornebu og andre regionale initiativ. Disse medlemmer registrerer at Oxford Research AS gir både en konkret statusvurdering av prosjektet på Fornebu og en vurdering av prosjektet sett i sammen-

heng med internasjonale erfaringer. Disse medlemmer viser til at konsultentselskapet konkluderer med at kunnskapssenteret på Fornebu kan oppfylle Stortingets intensjoner om at prosjektets konsept kan fungere som et næringspolitisk virkemiddel. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringen i St.meld. nr. 42 (2003-2004) synes å legge til grunn at IT-, kunnskaps- og innovasjonssenteret på Fornebu skal revitaliseres. En revitaliseringsprosess er beskrevet i den uavhengige rapporten som Regjeringen har innhentet fra danske Oxford Research AS. Denne rapporten angir klare forutsetninger for at en slik prosess kan gjennomføres.

Disse medlemmer vil fremheve at Stortinget har hatt et næringspolitisk utgangspunkt knyttet til etableringen av kunnskapssenteret på Fornebu. Når prosjektet nå er vurdert, blir dermed spørsmålet i hvilken grad Stortingets næringspolitiske forutsetninger kan oppfylles. Disse medlemmer registrerer at Oxford Research AS i sin rapport konkluderer med at et revitaliserings-scenario vil kunne gi staten både bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk avkastning på sin investering. Disse medlemmer mener at en forventning om en samfunnsøkonomisk avkastning må kunne likestilles med en forventning om oppfyllelse av Stortingets forutsetninger.

Disse medlemmer understreker at konsultentselskapet angir klare forutsetninger for at et revitaliserings-scenario skal la seg gjennomføre. Det fremkommer av Oxfords analyse at utvikling av kunnskapssenteret kan bli et rent eiendomsprosjekt hvis ikke de angitte forutsetninger lar seg realisere, noe som ville være i strid med Stortingets intensjoner.

Disse medlemmer vil derfor understreke betydningen av at det nå legges et grunnlag for en revitalisering av kunnskapssenteret på Fornebu, i tråd med anbefalingene fra Oxford Research AS. Det fremheves i denne sammenheng at konsultentselskapet mener at dette grunnlaget må på plass raskt, slik at senteret får den innovasjonspolitiske legitimitet og de planavklaringer som er nødvendige for en revitaliseringsprosess.

Disse medlemmer mener at Regjeringens opplegg i meldingen for statens oppfølging av revitaliseringen ikke er tilstrekkelig til å sikre at en slik prosess etableres. Det fremkommer at Regjeringen skal utrede videre, noe disse medlemmer anser unødvendig og forsinkende. Disse medlemmer vil i denne sammenheng minne om at et bredt flertall (Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet) i næringskomiteen i Innst. S. nr. 199 (2002-2003) understreket at kunnskapssenteret på Fornebu er tilstrekkelig utredet:

"Flertallet har merket seg forslagstillernes begrunnelse om at senteret aldri ble gitt en skikkelig vurdering. Flertallet sier seg uenig i dette og minner om at Bondevik 1 i perioden 1998-2000 la frem flere meldinger og proposisjoner som drøftet ulike sider ved planene om et IT- og kunnskapssenter på Fornebu. I tillegg ble det arrangert en omfattende internasjonal konkurranse der interesserte aktører måtte legge frem gjennomarbeidede planer som omfattet både visjon, nærings-

og eiendomsutvikling. Flertallet vil derfor hevde at saken er blitt behandlet på en grundig måte."

Disse medlemmer mener det ikke kan være tvil om at det ønskes et kunnskapssenter på Fornebu, noe staten også har inngått avtale om at man vil arbeide for. I tråd med Oxford Research AS' analyser og anbefalinger er det gitt konkrete forutsetninger for hvordan senteret kan realiseres på en vellykket måte, noe disse medlemmer mener gir et tilstrekkelig faglig grunnlag for å igangsette konkrete tiltak for å skape et grunnlag for revitalisering. Ytterligere utredninger av kunnskapssenteret vil både virke forsinkende på den nødvendige prosess, og svekke grunnlaget for å lykkes med en revitalisering.

Disse medlemmer har merket seg at de private eierne i IT Fornebu klart har tilkjennegitt et ønske om å følge Oxford Research AS' anbefaling om revitalisering. Det forutsettes imidlertid at staten som samarbeidspart for etableringen av kunnskapssenteret også må oppfylle sine forpliktelser for å oppnå nødvendig resultat.

Disse medlemmer har merket seg konsultentselskapets anbefalinger for etablering av et grunnlag for revitalisering:

1. der udvises politisk lederskap med henblikk for at få løst de byplans- og reguleringsmessige problemer uden at tilsidesette andre myndigheders kompetencer.
2. der bør igangsættes en politisk- strategisk proces med det sigte at opnå konsensus i der regionale IKT-miljø om det værdifulde i fælles innovations- og klyngeinitiativer til fremme av IKT-miljøet."

Disse medlemmer har registrert at både Bærum kommune og IT Fornebu gir uttrykk for at de plan- og reguleringsmessige problemstillinger kan løses igjenom en trepartsforhandling med staten. Slike forhandlinger mellom stat, kommune og IT Fornebu er nødvendig for at en omfattende utbygging med så mange avhengigheter som Fornebu innebærer kan utføres.

Disse medlemmer konstaterer videre at det fremstår som et problem for realiseringen av kunnskapssenteret på Fornebu at saken fremdeles så klart identifiseres med politisk støy. Disse medlemmer viser til at konsultentselskapet peker på behovet for en bred politisk konsensus for å utvikle kunnskapssenteret. Disse medlemmer vil i den sammenheng minne om at Stortinget så tidlig som i 1998 konstaterte bred politisk enighet om etablering av et kunnskapssenter på Fornebu.

Disse medlemmer går derfor inn for at staten klart tilkjennegir at utviklingen av et IT-, kunnskaps- og innovasjonssenter på Fornebu er et ønsket næringspolitisk mål, både sett i forhold til et regionalpolitisk perspektiv og som ledd i et arbeid for å oppfylle målsettingene i Regjeringens innovasjonsplan. Disse medlemmer vil i denne sammenheng henviser til St.prp. nr. 1 (1999-2000), fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartement, der det het vedrørende oppfølging av forsknings- og utdanningsvirksomheten på Fornebu:

"Når det gjelder etablering av en annen utdanningsvirksomhet på Fornebu (for eksempel hovedfags- og doktorgradsarbeider i samarbeid med næringsliv), vil det være naturlig at dette gradvis etableres etter hvert som IT- og kunnskapssenteret bygges ut, blant annet sammen med næringsvirksomhet. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har hatt, og vil fortsatt ha, nær kontakt med utdannings- og forskningsinstitusjonene om videre etablering av utdannings- og forskningsaktivitet på Fornebu."

Disse medlemmer understreker at en aktiv statlig oppfølging av Oxford Research AS' rapport også vil være en synliggjøring av at staten som samarbeidspart til de private eierne på Fornebu ønsker å oppfylle Stortingets intensjoner i tråd med anbefaling om revitalisering. Det henvises i denne sammenheng til konsulent-selskapets beskrivelse av hva revitaliseringsscenariet vil kunne foranledige:

"Resultatet er et center, som dels er et attraktivt byområde, og som dels bidrager til, at Oslo og dermed Norge opnår en sterk internasjonal plassering inden IT og kundskapsbaseret næring. Staten får tilmed både et privat- og samfunnsøkonomisk afkast af sin investering. Den opprindelige skepsis omkring projektet er nu erstattet af stor opbakning og optimisme."

Disse medlemmer understreker at dette resultatet kan oppnås gjennom handling, og ikke en rekke nye utredninger. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen igangsette forhandlinger mellom staten som selger av eiendom til kunnskapssenteret på Fornebu, Bærum kommune som reguleringsmyndighet og IT Fornebu Eiendom AS som kjøper av eiendom, med sikte på å legge grunnlaget for en regulerings- og utbyggingsplan for kunnskapssenteret på Fornebu.
2. Stortinget ber Regjeringen nedsette en arbeidsgruppe bestående av utdannings- og forskningsdepartementet, Universitetet i Oslo, Simula Research Laboratory AS, Forskningsrådet, Telenor FOU og IT Fornebu AS med mandat til å utrede hvordan forsknings- og utdanningsvirksomheten på Fornebu kan utvikles.
3. Stortinget ber Regjeringen om å se utviklingen av et IT-, kunnskaps- og innovasjonssenter på Fornebu i sammenheng med styrking av kompetansemiljøene i Oslofjord-regionen. Regjeringens arbeid med hovedstadsregionen i prosjektet Innovasjon 2010 kan danne grunnlag for et tettere og mer effektivt samarbeid mellom offentlige myndigheter og disse kunnskapsmiljøene på basis av avtalegrunnlaget for IT-, kunnskaps- og innovasjonssenteret på Fornebu og Regjeringens innovasjonsplan.
4. Stortinget ber Regjeringen om å vurdere hvordan statens engasjement i kunnskapssenteret, utover ivaretagelsen av statens eierposisjon, skal ivaretas. I lys av denne prosessen stoppes eventuelle vurderinger av statlig nedvalg og andre eksterne vurderinger. Det videre arbeid konsentreres om etablering av et grunnlag for revitalisering på basis av de innspill som den eksterne utredningen fra Oxford Research AS oppstiller."

ringer av statlig nedvalg og andre eksterne vurderinger. Det videre arbeid konsentreres om etablering av et grunnlag for revitalisering på basis av de innspill som den eksterne utredningen fra Oxford Research AS oppstiller."

3. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Arbeidarpartiet og Framstegspartiet:

1. Stortinget ber Regjeringen igangsette forhandlinger mellom staten som selger av eiendom til kunnskapssenteret på Fornebu, Bærum kommune som reguleringsmyndighet og IT Fornebu Eiendom AS som kjøper av eiendom, med sikte på å legge grunnlaget for en regulerings- og utbyggingsplan for kunnskapssenteret på Fornebu.
2. Stortinget ber Regjeringen nedsette en arbeidsgruppe bestående av utdannings- og forskningsdepartementet, Universitetet i Oslo, Simula Research Laboratory AS, Forskningsrådet, Telenor FOU og IT Fornebu AS med mandat til å utrede hvordan forsknings- og utdanningsvirksomheten på Fornebu kan utvikles.
3. Stortinget ber Regjeringen om å se utviklingen av et IT-, kunnskaps- og innovasjonssenter på Fornebu i sammenheng med styrking av kompetansemiljøene i Oslofjord-regionen. Regjeringens arbeid med hovedstadsregionen i prosjektet Innovasjon 2010 kan danne grunnlag for et tettere og mer effektivt samarbeid mellom offentlige myndigheter og disse kunnskapsmiljøene på basis av avtalegrunnlaget for IT-, kunnskaps- og innovasjonssenteret på Fornebu og Regjeringens innovasjonsplan.
4. Stortinget ber Regjeringen om å vurdere hvordan statens engasjement i kunnskapssenteret, utover ivaretagelsen av statens eierposisjon, skal ivaretas. I lys av denne prosessen stoppes eventuelle vurderinger av statlig nedvalg og andre eksterne vurderinger. Det videre arbeid konsentreres om etablering av et grunnlag for revitalisering på basis av de innspill som den eksterne utredningen fra Oxford Research AS oppstiller.

4. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Tilråding frå komiteen vert fremja av medlemene i komiteen frå Høgre, Kristeleg Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til meldinga og til det som står ovanfor, og rår Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

St.meld. nr. 42 (2004-2005) - status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu - vert å leggje ved protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 7. desember 2004

Olav Akselsen
leiar

Åsa Elvik
ordførar

Vedlegg 1

Brev fra næringskomiteen v/leder til Nærings- og handelsdepartementet, statsråden, datert 28. september 2004

St.meld. nr. 42 (2003-2004) Status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu

Næringskomiteen har for tiden til behandling St.meld. nr. 42 (2003-2004), Status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu. Næringskomiteen har følgende spørsmål knyttet til saken:

Regjeringen sier i St.meld. nr. 42 (2003-2004), Status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu, i kapittel 6 om statens videre engasjement i senteret at det skal foretas en samfunnsøkonomisk kost/nytte-analyse av scenariet der staten avhender sine aksjer og trekker seg ut av IT Fornebu. Det vises i denne sammenheng også til presseoppslag i Asker og Bærum Budstikke den 18. september d.å. der næringsministeren gjentar dette.

Ved Samarbeidsregjeringens tiltredelse ble det inngått en avtale med Fremskrittspartiet. Ett av de berørte forhold i denne sammenheng er at Samarbeidsregjeringen skal respektere de vedtak og de investeringsbeslutninger som Stortinget har fattet knyttet til etableringen av IT-, kunnskaps- og innovasjonssenter på Fornebu. Næringsministerens signaler om mulig nedsalg knyttet til statens engasjement i kunnskapssenteret på Fornebu kan oppfattes å være i strid med disse forutsetningene, se vedlegg brev fra Ansgar Gabrielsen datert 09.12.2003.

Kan statsråden bekrefte at Samarbeidsregjeringen vil respektere de vedtak og investeringsbeslutninger som er fattet knyttet til IT Fornebu, herunder at statens eierandel skal opprettholdes?

Vedlegg 2

Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 4. oktober 2004

St meld nr 42 (2003-2004) - Status for IT og kunnskapssenteret på Fornebu

Jeg viser til spørsmål stilt i Næringskomiteens brev av 28. september 2004.

St.meld. nr 42 (2003-2004) ligger nå til behandling i Stortinget. Stortingsmeldingen inneholder Regjeringens vurderinger av de forhold som Stortinget tok opp i sitt vedtak av 4. juni 2003, etter å ha behandlet privat forslag Dokument nr. 8:64 (2002-2003).

I St.meld. nr. 42 fremgår det at:

"Regjeringen vil invitere alle aktører som vil kunne bidra til en revitalisering av IT Fornebu til samtaler om

mulighetene til å oppnå en slik målsetting. Rammene for disse samtalene må være bredere enn det som angår IT Fornebu alene, dersom konkurransesituasjonen som senteret befinner seg i ikke skal bli fordreid".

I meldingen fremgår det at:

"Det vil også bli gjennomført en samfunnsøkonomisk kost/nytte-analyse av scenariet der statens avhender sine aksjer og trekker seg ut av IT Fornebu".

Regjeringen avventer nå behandling av meldingen, herunder også spørsmålet om kost/nytteanalyser.

Vedlegg 3

Brev fra næringskomiteen v/leder til Nærings- og handelsdepartementet, statsråden, datert 24. november 2004

St.meld. nr. 42 (2003-2004) Status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu

Næringskomiteen har for tiden til behandling St.meld. nr. 42 (2003-2004), Status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu. Enkelte medlemmer i komiteen har følgende spørsmål knyttet til saken:

Det har på høring i komiteen blitt tatt til orde for trepartsforhandlinger mellom staten, Bærum kommune og It Fornebu Eiendom AS for å løse uavklarte reguleringsmessige problemstillinger. Hvordan vurderer departementet dette?

Vedlegg 4

Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 25. november 2004

St. meld. nr. 42 (2003-2004) - Status for IT- og kunnskapssenteret på Fornebu

Jeg viser til spørsmål vedrørende trepartsforhandlinger mellom Staten, Bærum kommune og IT Fornebu Eiendom AS, stilt i næringskomiteens brev av 24. november 2004.

Etter departementets vurdering bør aktørene selv sørge for de nødvendige avklaringer. Det vil for øvrig

også være betenkelig om Staten som overordnet planmyndighet skulle delta i det som i spørsmålet omtales som "trepartsforhandlinger mellom Staten, Bærum kommune og It Fornebu Eiendom AS for å løse uavklarte reguleringsmessige problemstillinger". I siste instans kan nemlig reguleringsplanen havne som innsigelsessak på statens bord.